

- 5.6. 1951** Forstander **Gunnar Damgaard Nielsen**, Ryslinge højskole: Vor folkearv og frihedsarv skal bruges og værnes. Et folk, der er tro mod sig selv, går aldrig til grunde, men der skal også være magt bag demokratiet. Under krigen fik sangen og historien et opsving. Ungdommen må lære ærlighed både i folkelivet og i politik. Vi må samle åndslivet og livets vanskelighed igennem højskolerne.
- Fhv. statsminister **Knud Kristensen**: Grundloven udsprang gennem både en friheds- og en national rørelse. Under krigen lærte vi at skønne på de grundlæggende rettigheder. De politiske partiers opstillingsmonopol kan blive en trussel mod folkestyret. Fagforeningernes monopol til at organisere arbejdskraft kan også true folkestyret, og man har set en arbejder jaget bort, fordi han bestilte for meget. Den uindskrænkede strejkeret er også i strid med grundloven. Det vigtigste er dog folkets moralske habitus.
- 5.6. 1952** Forstander **Uffe Grosen**, Vallekilde højskole: vi kan ikke stole på, hvad de store magthavere siger; både Hitler og Stalin træder mennesket og dets ret under føde. Menneskets ret til personlig frihed blev selv i de mørkeste dage respekteret i England.
- Valgmenighedspræst **Henrik Dons Christensen**, Askov: Grundtvig sagde en gang, at danskerne er store i tanken, men stoddere i virkeligheden – dvs. vi har svært ved at føre de store tanker ud i virkeligheden. I 1800-tallet dyrkede Askov-eleverne eksercits, og i Sønderjylland byggede man forsamlingshuse og stiftede folkelige foreninger. Dette er imidlertid gået i stå i 1900-tallet. Nutidens talere giver for ofte en løsning frem for at lade tilhørerne selv fordybe sig i emnet. Ord og handling må følges ad.
- 5.6. 1953** Forstander **Jørgen Jessen**, Jaruplund højskole, ønskede til ikke med, at danskerne ikke havde kastet grundloven overbord ved årets afstemning. 1849-grundloven kom vi let til, men efter 1866 opstod der en lang, sej og bitter kamp. Men det danske folk har ikke sat sig nye mål, f.eks. med flere fællesnordiske samarbejder. I Sydslesvig er der ikke den samme frihed og ansvarsfølelse som i Danmark.
- Valgmenighedspræst **Skat Rørdam Clausen**, Askov, talte om danske mindedage: Slaget på Rheden den 2. april, slaget ved Fredericia den 6. juli, den svenske belejring af København i 1658, i Sønderjylland 1864-1920, under verdenskrigen og nu i Sydslesvig. Ophævelse af stavnsbåndet i 1788, grundloven i 1849 og valgret til kvinderne kom uden kamp og voldshandlinger. Vi sov dog i 1801, 1807 og 1940. det folkelige fællesskab skal give os styrke i den daglige gerning.
- 5.6. 1954** Skoledirektør **Bernhard Hansen**, Flensborg, talte om forholdene i grænselandet, hvor der er mange danske skoler, der også får elever fra tyske hjem. Krigen var hård, og da døde 125 af Duborgskolens gamle elever.
- Forstander **Jens Marius Jensen**, Aarhus: Det folkelige er samhørigheden mellem folk i fortid og nutid – på tværs af sociale og politiske skel. Kendskab til andre mennesker og deres forhold, livsholdning mv. fremmer forståelsen for hinanden.
- 5.6. 1955** Grundlovsmødet blev holdt, netop som den ændrede grundlov gav mulighed for kvindelig arvefølge i kongehuset.
- Forstander **Vagn Fenger**, Den internationale højskole, Helsingør, talte om den danske folkelige kultur i forhold til udlandet: Vore hjem har høj standard, vor omgangsform er ligetil, der er megen lighed mellem menneskene – men også mange skilsmisser og selvmord. Imidlertid mangler mange unge mennesker et mål og søger kun materielle værdier – det må de ældre hjælpe med.
- Valgmenighedspræst **Clemens Barfod Petersen**, Sdr. Nærå, talte om emnet "Er kirken og kristendommen spillet fallit?" det er ikke tilfældet, for vi tænker på vor "næste", og den kristne moral bruges aktivt.

5.6.1950

Folkemøderne i Sydsjælland

Grundlovsmøde paa Brøderup Ungdomsskole og Valdemarsmøde paa Slotsruinen i Vordingborg.

Folkemøderne i Sydsjælland

holdes Tirsdag den 5. Juni Kl. 14,30 paa Brøderup Ungdomsskole, hvor fhv. Statsminister Knud Kristensen og Højskoleforstander Damgaard-Nielsen, Ryslinge, taler, og Valdemarsdagen den 15. Juni Kl. 14,30 paa Slotsruinen i Vordingborg, hvor Biskop Lindegaard, Ribe, og Forfatteren Jørgen Bukdahl, Askov, taler

P. U. V.
Kr. Bruun.

Næstved Tidende 1.6.1951

Taler 1: Fhv. statsminister **Knud Kristensen**,
http://www.denstoredanske.dk/Danmarks_geografi_og_historie/Danmarks_historie/Danmark_efter_1945/Knud_Kristensen

Taler 2: Forstander **Gunnar Damgaard Nielsen**,
Ryslinge højskole
<http://fynhistorie.dis-danmark.dk/node/26289>

670 betalende voksne deltagere a' 1,00 kr.

Næstved Tidende den 1.6.1951:

DA nu afdøde Forstander Dam og Provst Meinertsen for ca. 50 Aar siden indbød til de første store Folkemøder i Sydsjælland, samlede disse Tusinder af Tilhørere, og navnlig havde Møderne i Mogenstrup overvældende stor Tilslutning.

Men efterhaanden, som der var mere og mere, der kaldte Befolkningen i Sydsjælland af Møder, Fester og Sammenkomster af forskellig Art, blev Tilslutningen ringere og ringere.

I de første gyldne Aar oparbejdede Udvalget, der arrangerede Møderne, et betydeligt Overskud, men efterhaanden som der tæredes paa dette, maatte man opgave Møderne i Præstø og Næstved, hvor Tilslutningen var ringest.

Hidtil har Udvalget dog fortsat med Grundlovsmødet paa Brøderup Ungdomsskole og Valdemarsmødet i Vordingborg, men da navnlig det sidste ogsaa har givet stort Underskud i de senere Aar, forsøgte det i Fjor at lægge dette Møde i Næstved, uden at det

dog gav synderligt bedre Resultat.

I Aar vil Møderne blive gennemført paa den Maade, det er sket i adskillige Aar: Grundlovsdagen paa Brøderup Ungdomsskole, hvor fhv. Statsminister Knud Kristensen og Højskoleforstander Damgaard Nielsen, Ryslinge, taler, og Valdemarsdagen i Vordingborg, hvor Biskop Lindegaard, Ribe, og Forfatteren Jørgen Bukdahl taler, og disse 4 Navne skulde være en Garanti for, at det bliver gode, interessante og indholdsrige Møder.

— Forholdet er nu det, at Udvalget ikke har flere Reserver, saa hvis Møderne i Aar giver Underskud, maa de indstilles, og dette vil sikkert blive beklaget i vide Kredse. Vi henstiller derfor til alle kirkeligt, folkeligt og nationalt interesserede, at de slutter op i meget stort Tal om begge Møderne, saaledes at Udvalget kan blive klar over, om der virkelig er Basis for disses Fortsættelse.

Side 6 — Onsdag den 6. Juni

800 til Grundlovsmøde paa Brøderup Ungdomsskole

Er vor frie Forfatning blevet os til den Velsignelse, som Grundlovsfædrene havde ventet? — Det gælder om at bruge og værne vor Folkearv og Frihedsarv.

Brøderup Ungdomsskoles smukke Have var Grundlovsdagens Eftermiddag omtrent fyldt af den hundredtallige Skare, der fra hele Sydsjælland og Stevns var samlet til Mødet, arrangeret af Udvalget for Folkemøder i Sydsjælland.

Billederne og Cyklerne fyldte Gaardspladsen og Parkeringspladsen, og da Billetsælgerne gjorde Regnskabet op, viste det sig ogsaa, at der, Skolens Elever, Lærere og Personale iberegnet, har været omtrent 800 Tilhørere.

Vejret var ideelt, og da de to Talere, Højskoleforstander Damgaard-Nielsen, Ryslinge, og fhv. Statsminister Knud Kristensen, hver paa sin Vis holdt lodige og stærkt personlige Foredrag, som giver Stof til Eftertanke, blev det en god Dag, som sikkert har haft Værdi for de mange Tilhørere.

Formanden for Udvalget, Red. Kr. Bruun, Præstø, bød velkommen til den store Forsamling, og de to Talere udtalte sin Glæde over, at man midt i en ond og urolig Tid her kunde samles i Fred for at fejre vor frie Forfatning, og efter Sangen „Kærlighed til Fædrelandet“ talte

Højskoleforstander Damgaard-Nielsen, Ryslinge, der bl. a. sagde:

Vi har mærket Grunden ryste under vort danske Folkestyre, og netop paa en Grundlovsdag er det naturligt at tale om vort Folkelivs Vilkaar.

Vor egen Frihed og Fred er i Dag bundet til hele Verdens Frihed og Fred, og her i Dag paa dette for mig saa minderige Sted vil vi tale lidt om vor Arv. Vi har Folkenæv og Frihedsarv — det gælder blot om at bruge den og værne den. Her har Emil Dam talt, og vi ved, at Jens Olsen, Sjolte, arbejdede her.

Videre ud ser vi ned over Egnen mod Valdemarkernes By med de store og rige Minder, mod Udby, hvor Grundtvig fødtes og virkede, og det glæder mig at se, at her stadig er Grund for vort Folkeliv.

— Et Folk, der er tro mod sig selv, kan aldrig gaa til Grunde, og det saa vi bl. a. i Besættelsesaarene. Vi lærte i disse Aar, at det daglige Brød har sin store Betydning i Folkets Liv, og hvad vi ikke lærte, det gjorde vore Brødre i Norge og Finland. Men i disse Aar saa vi ogsaa, hvor stor Betydning, Sangen og Historien havde — vi saa, at Folket lever ikke af Brød alene.

Vi saa, at Vaaben og Hærmagt ikke kan klare det hele. Der maa være Ret og Demokrati bag denne Magt, hvis den skal holde. Men vi har lært af de sidste Aar, at der ogsaa maa være Magt bag Demokratiet, hvis det skal bestaa. Det er en tung Pligt, men vi maa bære den.

— I Ideologien vil man raade for den hele Sandhed. Der har man, siges der, altid Ret men aldrig Skyld. Men skulde det have Gyldighed, saa er vi ude i Umenneskeligheden, og saa bliver det Koncentrationslejre med Raahed og Slavetilværelse.

Demokratiet tror ikke, at det har

forpagtet dene hele Sandhed, og derfor maa man ofte gaa Kompromisets Vej.

I Dag er det nødvendigt at appellere til Ungdommen om at gaa ind paa Ærlighed baade i det politiske Liv og i Folkelivet. Vi maa samle Aandslivet og Livets Vanskelighed igennem vore Højskoler, og derfor spejder vi i vort politiske Liv efter Mænd, der har deres Rødder dybere nede. Det er sikkert, at Friheden kan føre et Folk paa Afveje og ud i Raaddenskab, hvis Friheden ikke kontrolleres af de rette Folk.

Vi skal være tro mod vor danske Natur, og vi skal drage Næring af de rige Kilder i Eventyr, Sagn og Historien, men vi skal ogsaa erkende, at der i vort Folk er noget, der hedder Skyld, og gør vi det, da er det et Tegn paa, at der er Aand i Folket.

Ingen har tydeligere og bedre sagt os det end Grundtvig. Skal Folkets Liv bevares, maa vi lære den Sandhed, at et Menneske saavel som et Folk lever under Guds Dom og Retfærdighed.

Gud har et Maal med Folkelagene og deres Liv, og svigter vi dette Maal, gaar det os ilde.

Mennesket og Folket er Guds Skabning, og vi er kaldet til evigt Liv sammen med ham.

Det er den dybeste Sandhed i vort Folkeliv, og det maa vi lære, hvis vi vil leve ret.

Ungdommen er ude for at søge efter noget, den mangler. Mange skammer sig efter to Verdenskriges Rædsler over at være Menneske, og de forstaar, at hvis Aanden ikke bliver stærkere end hidtil, lader det sig ikke gøre at genrejse Verden.

Ude omkring i Verden spørger man efter Grundtvig og Kold og deres Højskoletanker. De spørger efter Lyset fra Norden, og vi maa saa spørge os selv: Kan vi her svare til det, man venter af os?

Lever vi Livet rigt nok paa Fyn, og lever I det rigt nok her i Sydsjælland? Jeg ved det ikke — men jeg ved, at vi maa blive ved at lære om Menneskelivet og om Aanden, som levende gør.

Man sang nu „Hvad Solskin er for det sorte Muld“, og efter en Pause talte

fhv. Statsminister Knud Kristensen, der bl. a. sagde:

Rundt om i Landet holdes der Grundlovsfester af forskellig Art, men Festerne skulde jo gerne have det Formaal, at det bidrager til at fæstne og bevare det, vi fester for.

Da vor Grundlov blev vedtaget, udsprang den af to Rørelser, dels en Frihedsrørelse og dels en national Rørelse.

Landet var dengang i Fare ogsaa udadtil, men Folket var indstillet baade paa at værne Landet mod ydre Fjender og paa at skabe de bedste Forhold indadtil. Men med Magten og Retten fulgte ogsaa et stort Ansvar, og vi maa vel indrømme, at trods de store Værdier, den frie Forfatning gav os, er den ikke helt blevet til den Velsignelse, som Grundlovsfædrene havde ventet. Meningen var, at Folkets Mænd skulde bestemme til Landets Vel, men det er ikke altid, at dette er sket.

Grundlovsfædrene mente, at Folket selv skulde styre, men de mente ikke, at alt skulde lægges ind under Statsstyret eller andre stærke Magter. Et af Frihedsgoderne var, at vi skulde have Forsamlingsfrihed, Foreningsfrihed og Ytringsfrihed, saa alle under Ansvar maatte sige, hvad de vilde, men jeg er ikke sikker paa, at det i

fuldt Maal gik op for Folk, hvor betydningfulde disse Goder var.

Først efter 1940, da vi mistede disse Goder, gik det vist helt op for Danmarks Befolkning, hvor værdifulde de var, og nu kan vi spørge, hvorledes vi bedst bevarer dem i Fremtiden.

Vi maa jo være klar over, at vi staar i Fare for at miste Frihedsgoderne, hvis vi ikke efterlever dem.

Igennem Aarene har vi ofte glemt dette, og forskellige Styreformere har skubbet dem til Side, fordi vi ikke har været paa Vagt.

Der har mere været skelet efter egen Fordel end efter Ret og Billighed, og hvis dette fortsætter, undergraver vi Folkestyret inde fra.

— Man kan kritisere et Folkestyre med dets Formaal at sætte et andet Styre i Stedet, men man kan ogsaa kritisere Folkestyret eller visse Ting ved dette for derved at styrke det.

— Der holdes Taler nok for vor Grundlov, men efterlever vi den ikke, er der ikke meget ved et hele.

En af Farene er, at vi i højere Grad har faaet et Partistyre end et Folkestyre, og det er vel naturligt, at Folket slutter sig sammen efter Interesser, men naar Partiet sættes over Folket, da gaar man for vidt. I vor Valglov er man f. Eks. gaaet for vidt, naar der efter denne absolut skal være matematisk Retfærdighed m. H. t. Mandaternes Fordeling. I Grundloven siges, at der skal tages Hensyn til de tyndest befolkede Egne, og derfor er det ikke Ret, naar det matematisk skal regnes ud, hvor mange Rigsdagsrepræsentanter et Parti skal have efter Stemmetal. Noget andet galt er, at Partierne snart bestemmer, hvem der skal vælges, saaledes at man derved afskærer Vælgerne fra at komme i direkte Kontakt med den Mand, der vælges.

Videre er der Foreningsfriheden. Ja, ganske vist er der intet Paabud om, at man ikke maa være Medlem af visse Foreninger,

men det sker ofte, at bestemte Personer tvinges til at være Medlem af visse Organisationer, og vil de ikke det, fratages de deres Arbejde.

Man skulde vente, at Folkestyrets Repræsentanter vilde træde op imod noget saadant, naar det sker, men Organisationerne er for stærke, og det er meget betænkeligt, at Grundlovens klare Paragraffer derved overtrædes.

Grundloven giver ogsaa Folk Ret til frit at vælge deres Erhverv, men forleden saa vi dog, at en Mand blev jaget bort fra sit Arbejde, fordi han bestilte for meget. Denne Handlemaade og Forfølgelse af Manden blev ganske vist ikke forsvaret af nogen, heller ikke af nogen Organisation, men trods det, at Myndighederne søgte at trænge til Bunds i Sagen, lykkedes det ikke at finde de skyldige, og det synes at bevise, at der virkelig i visse Kredse af vort Folk er Mennesker, der finder, at der kan bestilles for meget ud fra den Motivering, at der saa bliver mindre at fortjene for de andre.

Men Forholdet maa jo dog være det paa Arbejdspladserne, i Handelen, i Industrien, i Landbruget og overalt i Erhvervslivet, at der skal Arbejdssomhed, Dygtighed og Initiativ til, og derved hæves Levefoden for hele Samfundet.

Den uindskrænkede Strejkeret, der kan føre til, at de strejkende kan sætte sig op imod Samfundet og Lovgivningsmagten, er ogsaa meget farlig. Kensekvensen heraf maa være, at ogsaa alle andre maa strejke, og derved bliver det de økonomisk stærkest stillede, der vil sejre til sidst. Men derved tilsidesættes Grundlovens klare Bud.

Naar Arbejdsgivernes og Arbejdernes Organisationer har tiltaget sig Magt til alene at fastsætte Priser, som Samfundet og selv Lovgivningsmagten ikke tør træde op imod, saa gaar man ogsaa Lighedsprincippet i Grundloven for nær.

I gamle Dage var der af og til store Herrer, der satte sig op imod Kongemagten, men i Dag er det Organisationerne, der har en saa overvældende Magt, saa de sætter Samfundet og Staten Stolen for Døren.

— Der sker ogsaa igennem Lovgivningsmagten saa mange Indgreb i Erhvervsfriheden, saa denne hæmmes, og der er ikke Tale om at støtte Arbejdssomhed og Sparsommelighed, der dog er Grundlaget for hele Genopbygningen.

Det er, som om vi baade i Danmark og i Vesteuropa er inde paa et galt Spor. Man skulde sende en Deputation til Schweiz for at se, hvordan man der opbygger.

Der er der Sandhed og der er der Opbygning efter Retningslinjerne: Initiativ, Sparsommelighed og Arbejdssomhed.

Alle andre sindrige nationaløkonomiske Systemer med at fordele Goderne spiller Fallit her over for, og jeg vil sige, at finder vi ikke tilbage til det rigtige og sunde, da tager vi Skade paa vor Folkesjæl.

Det, jeg her har talt om, er Formerne, men det vigtigste er jo Folket og dets moralske Habitus. Et Folk, der er slapt, gaar nedenunder, men et Folk, der har det karaktermæssige i Orden, har Mulighed for at vokse og graa fremad. Jeg vil ønske, at det danske Folk ogsaa maa forstaa dette, inden det er for silde.

*

Begge Foredragene hilstes med stærkt Bifald, og efter at Red. Bruun havde takket de to Talere og tillige rettet en Tak til Hr. og Fru Greve, sluttede Mødet med, at man sang „Frihed er det bedste Guld“.

5.6.1952

Folkemøderne i Sydsjælland

Valgmenighedspræst Dons Christensen og Forstander Uffe Grosen taler ved Grundlovsmødet paa Brøderup Ungdomsskole

Som tidligere nævnt har Udvalget for Folkemøder i Sydsjælland vedtaget ikke i Aar at holde noget Valdemarsmøde i Vordingborg, saaledes at der kun bliver et Møde, nemlig Grundlovsmødet paa Brøderup Ungdomsskole.

Ved dette vil der blive talt af Valgmenighedspræst Dons Christensen, Askov, der navnlig i Jylland er en meget anvendt Foredragsholder. Her i Sydsjælland har han vistnok ikke talt før, men han vil være kendt af mange som en fortrinlig Redaktør af Menighedsbladet. Den anden Taler er Højskoleforstander Uffe Grosen, Vallekilde, der her i Landsdelen er saa kendt og værdsat, at yderligere Omtale er overflødig.

Hvis Vejret bliver godt, skulde der med disse to Talere være gode Betingelser for at faa et vellykket og udbytterigt Møde i Skolens smukke Have, som Forstander Greve som sædvanligt stiller til



UFFE GROSEN

Raadighed. I Tilfælde af daarligt Vejr holdes Mødet i Gymnastiksalen.

Alle er velkomne, og Højskolesangbogen benyttes.

Næstved Tidende 28.5.1952

Næstved Tidende den 6.6.1952:

Side 4 — Fredag den 6. Juni

Vi maa ikke alene være rige i Idé og Ord, men ogsaa i Virkeligheden

Forstander Uffe Grosen og Valgmenighedspræst Dons Christensen ved Grundlovsmødet paa Brøderup Ungdomsskole — Omtrent 650 Mødedeltagere

Grundlovsmødet, der Torsdag Eftermiddag var arrangeret paa Brøderup Ungdomsskole af Udvalget for Folkemøder i Sydsjælland, havde samlet ca. 560 Mennesker rundt om fra hele Sydsjælland, men dertil kom Skolens Elever og Lærerpersonele, saaledes at Tilhørernes Antal var omtrent 650. Som sædvanlig holdtes Mødet i Skolens smukke Have, der jo er en dejlig Samlingsplads, og da det var vægtige Ord, der blev talt af de to Foredragsholdere, blev Mødet ogsaa godt indholdsmæssigt set.

Formanden for Udvalget, Red. Kr. Bruun, Præstø, bød velkommen, og efter Sangen „Kærlighed til Fædrelandet“ talte

Forst. Uffe Grosen, Vallekilde.

De sidste Aars Udvikling, sagde Forstander Grosen, har lært os, at vi ikke kan stole paa, hvad de store Magthavere siger.

Om de hedder Stalin eller Hitler er i den Forbindelse ligegyldigt. De træder begge Mennesket og dets Ret under Fødder, og det er kun Ensretningen, det gælder.

Her i Danmark er ikke sænket noget Jerntæppe, og her er lykkeligvis ingen Ensretning, saa her kan det enkelte Menneske frit udfolde sig.

Øst for Jerntæppet regner man kun Mennesket for et Led i Dyrenes Verden — „og“, siger Karl Marx, „det eneste, der hæver Mennesket over de firbenede Dyr, er dette, at de kan producere Levnedsmidler“, og vi er dermed inde paa den rent materialistiske Opfattelse „hvor der ingen Plads er for Gud.

— I tidligere Tider var der i Staterne ubrudt national Front, men denne findes ikke i Dag. —

Taler 1: Valgmenighedspræst **Henrik Dons Christensen**, Askov

http://www.denstoredanske.dk/Dansk_Biografisk_Leksikon/Kirke_og_tro/Biskop/Henrik_Dons_Christensen

Taler 2: Forstander **Uffe Grosen**, Vallekilde højskole

http://www.denstoredanske.dk/Dansk_Biografisk_Leksikon/Uddannelse_og_undervisning/H%C3%B8jskoleforstander/Uffe_Grosen

554 betalende voksne deltagere a' 1,00 kr.

Folkemøderne i Sydsjælland

Grundlovsmødet afholdes paa Brøderup Ungdomsskole Torsdag den 5. Juni Kl. 15 med Foredrag af Valgmenighedspræst Dons Christensen, Askov, og Forstander Uffe Grosen, Vallekilde.

Alle er velkomne. — Højskolesangbogen benyttes.

P. U. V.
Kr. Bruun.

Næstved Tidende den 30.5.1952

Hvis en stor tredie Ulykkeskrig skulde bryde løs, vilde der i hvert Fald være en stor Flok, der ikke var enige med Magthaverne, men disse vilde straks blive spærret inde af Regeringen.

Det er beklageligt, at det er saaledes. Vi her i Vesten holder paa, at Kritikken skal have fri Bane.

Lad et Menneske have saa rav-gale Meninger som muligt efter vor Opfattelse — det skal ikke derfor stødes ud i det yderste Mørke og mindst af alt sættes i Koncentrationslejr. Menneskets Ret til personlig Frihed blev selv i de mørkeste Maanedre hævdet i England, og denne Ret haaber jeg ogsaa, at man stadig vil hævde her i Danmark.

Vi skal vare os for enhver Tendens ogsaa paa Kulturlivets Omraade, og hvis vi lukker Munden paa vore Modstandere, da er vi med til at svække Demokratiet.

Derfor var det saa galt som vel muligt, at man sidste Aar af politiske Grunde udelukkede et Skuespil fra Det kgl. Teater.

Gode sociale og økonomiske Kaar betyder overmaade meget for Løftelse af Samfundsklasserne, og her hjemme kan vi ikke paa nogen bedre Maade styrke vort Samfund end ved at skabe flere frie og selvstændige Hjem og skaffe Boliger til de mange unge, der søger dem.

Jeg ved ikke, at der i vore Dage er sket noget større, end da Israels Folk fra de mange Stater drog til Palæstina og grundede et nyt Rige, fordi de ikke fik Lov at leve i Frihed, hvor de kom fra.

Mit Menneskesyn og Højskolens Syn er, at Guds Rige er der, hvor Guds Aand raader i Menneskers Hjerter, og vi kan ikke svare Østens Syn paa Mennesket bedre end ved at sige, at vi vil arbejde paa at gøre Jorden bedre.

Vi skal ud fra Evangeliets Syn prøve at oprette saa retfærdige Forhold, som det er muligt at faa her paa Jorden. — Foredraget hilstes med varmt Bifald.

Der var nu en kort Pause, og efter Sangen „Frihed er det bedste Guld“ talte Valgmenighedspræst

Dons Christensen, Askov,

der bl. a. udtalte: — Grundtvig sagde engang efter et Besøg i England: Vi Danskere er rige i Ideen, men Stoddere i Virkeligheden, og han mener dermed, at

vi ikke forstaar at føre vore gode og rige Ideer ud i Livet.

Han syslede en Tid med Tanken om at faa alle Rationalister kastet ud af Kirken, og da det ikke lod sig gøre, tænkte han paa at skabe en Frikirke.

Hans Overvejelser endte dog med, at han blev i Folkekirken, og her søgte han at tale saaledes, at han kunde faa Mennesker til at handle ud fra deres Idealer. Han søgte at ramme Mennesker, saa de kunde gaa ud at virkeliggøre Tankerne ogsaa i det materielle Liv. For ham gjaldt det om at sætte Tilhørerne i Gang, og det lykkedes.

Det var ikke nok at være rig i Ideen og stor i Talen, men det gjaldt om at omsætte Ideen i Virkeligheden.

De Mennesker, der blev vakt efter Grundlovens Givelse og efter Tabet af Sønderjylland i 1864, de gik ind i det politiske Liv eller ud i det praktiske Virke, hvor de søgte at gennemføre deres Idealer — og saadan er det, det skel være. I gamle Aarbøger fra Askov ser man, at Eleverne driver Eksersits. — Dette var jo ikke for Eksersitsens Skyld, men for at opøve Eleverne i Vaabenbrug, hvis man atter skulde kæmpe for at faa Sønderjylland tilbage, og dette er et Eksempel paa, at Ideen føres ud i Virkeligheden. Det var ikke nok at sige: Vi vil have Sønderjylland tilbage. Man var klar over, at der maatte sættes Handling bag Ordet.

Paa mange andre Omraader saa vi i den Tid, at det aandelige satte Gang i det materielle. Der blev bygget Forsamlingshuse og stiftet Foreninger for det folkelige Arbejde, men fra Aarhundredskiftet synes det, som om der kom en nedadgaaende Bevægelse. Man isolerede sig i Grupper paa den Maade, at Ideen kun gik videre fra Forældre til Børn i Stedet for at søge Samarbejde med andre Grupper.

I vore Dage har vi desværre ofte taget Tænkningen væk fra vore Tilhørere ved de folkelige Møder. Talerne er tit saa tilbøje-

lige til i deres Foredrag selv at give Facit, medens det jo burde være saaledes, at Tilhørerne i Dagevis efter Mødet selv skulde tænke paa og fordybe sig i det, der blev sagt.

I Besættelsestiden blev vi ofte bange for de store Ord, og det er ogsaa set senere, og derfor tror jeg, at vi efterhaanden er blevet klar over.

at Ord og Handling maa følges ad. Vi maa prøve ikke alene at blive rige i Ideen, men ogsaa i Virkeligheden.

Ogsaa dette Foredrag hilstes med stærkt Bifald, og efter at Formanden havde takket baade de to Talere og Hr. og Fru Greve for deres Gæstfrihed, sluttede Mødet med, at man sang „Fædre-neland ved den bølgede Strand“. — Om Aftenen var der Elevsammenkomst paa Skolen.

5.6.1953

Folkemøderne i Sydsjælland

Grundlovsmødet afholdes paa Brøderup Ungdomsskole Fredag den 5. Juni Kl. 15 med Foredrag af Valgmenighedspræst S. Rørdam Clausen, Odense, og Forst. Jørgen Jessen, Jaruplund. Alle er velkomne. — Højskolesangbogen benyttes.

P. U. V.
Kr. Bruun.

Foramtale og annonce i Næstved Tidende den 29.5.1953

Grundlovsmødet paa Brøderup Ungdomsskole

Foredrag af Valgmenighedspræst Rørdam Clausen og Forst. Jørgen Jessen.

Som sædvanlig indbyder Udvalget for Folkemøder i Sydsjælland til Grundlovsmøde paa Brøderup Ungdomsskole.

Talerne bliver i Aar to saa gode Mænd som Valgmenighedspræst Skat Rørdam Clausen, Odense, og Forstander Jørgen Jessen, Jaruplund ved Flensborg, og Mødet holdes som tidligere Aar i Skolens smukke Have.

Skulde det blive daarligt Vejr, rykkes der ind i den store nye Gymnastiksal, hvor der er Plads til i hvert Fald 500 Tilhørere.

Alle er velkomne til Mødet, og Højskolesangbogen benyttes.

Taler 1: Valgmenighedspræst **Skat Rørdam Clausen**, Askov

Taler 2: Forstander **Jørgen Jessen**, Jaruplund højskole

375 betalende deltagere a' 2 kr. pr. voksen (+ børn)

Præstø Avis den 6.6.1953:

Er vort Folkeliv stærkt og rigt nok?

Omtrent 500 til Grundlovsmødet paa Brøderup Ungdomsskole, hvor Forst. Jørgen Jessen, Jaruplund, og Valgmenighedspræst Rørdam Clausen, Odense, talte.

Trods det noget blæsende og truende Vejr var der til Grundlovsmødet, der Fredag Eftermiddag var arrangeret paa Brøderup Ungdomsskole af Udvalget for Folkemøder i Sydsjælland, samlet knapt 500 Mennesker, og heldigvis holdt Vejret, saa Mødet kunde holdes i fri Luft i Skolens smukke Have. Formanden, Red. Kr. Bruun, Præstø, bød velkommen til Tilhørere og Talere, omtalte vort Betydningen af vor frie Forretning og udbragte et Leve for Grundloven.

Man sang „Vaarens Budskab over Lande“, og „Er vor Tidsalderstid forbi“, og derefter talte Forstander Jørgen Jessen, Jaruplund ved Flensborg, om Betydningen af et frit og stærkt Folkeliv.

Taleren ønskede til Lykke med, at hans Landsmænd i Danmark ikke havde kastet Grundloven over Bord. Man kunde maaske have ønsket, at Stemmedeltagelsen havde været større som et Bevis paa Folkets Vilje til at leve et frit Liv, for enten man levede nord eller syd for Grænsen, ønskede man ikke Enevælde i nogen Form, men Folkets Frihed sat i Højsædet.

Da den første Grundlov blev givet, lød et Ord fra Kong Frederik, som stadig er blevet gentaget: „Hvis De, mine Herrer, vil have Tillid til Deres Konge, som jeg har til mit Folk, skal jeg være Dem en tro Vejleder til Ære og Frihed.“

Det er Tilliden, der er det centrale i dette Ord. I de Tider, hvor Friheden har hersket i vort Land, er det gaaet godt, men naar Friheden har manglet, har vort Folk haft svære Tider.

49-Grundloven kom vi maaske næsten for let til, men til Gengæld fik vi en sejt og bitter og altfor langvarig Kamp efter 1866.

I disse Aar kom Frihedsrejsningen ad mange Kanaler, og da blev Folket svejset sammen, saa vi i de svære Aar under Tyskeraaget herhjemme kunde holde det Ideal højt, der siger:

Enkeltmandsfrihed, værnet af os alle.

Men har det danske Folk nu gennem Aarene sat sig nye Maal? Det kan vist næppe siges.

Vi har ikke sat os nye Maal i vort folkelige Liv, i Grundtvigianismen, Andelsbevægelsen, Indre Mission eller i den nye Grundlov, og jeg spørger tit mig selv:

Magter vi at bære Friheden og vinde den paany og paany, saa den ikke smuldrer mellem Fingrene paa os.

Der er Kræfter nok ogsaa ude fra, der vil knægte Friheden, og selv om jeg værdsætter det internationale Samarbejde, ser jeg ogsaa en Fare i dette, fordi jeg er bange for, at vi ikke er stærke nok til at bevare vor folkelige Egenart.

Lad det være et af vore Maal at værne vore gamle Værdier og bygge dem ud ved egen Hjælp.

Jeg kunde ogsaa tænke mig, at vi udbyggede vore økonomiske Organisationer til at omfatte hele Norden, og at vi f. Eks. i Stedet for danske, svenske og norske Statsbaner fik de nordiske Statsbaner.

Men ogsaa syd for Grænsen har vi Brug for nye Maal.

Den Del af det danske Folk dernede er en adskilt Del af det store Hele, og den Del har Brug for Støtte.

Nede hos os har vi altid haft Stats- og Embedsmandsstyre — aldrig et Folkestyre, som man kender her hjemme, og det sætter sit Præg.

Det kendes, at man der har manglet den aandelige Næring, og derfor er den materielle Sans blevet mere udviklet.

— Vi kan nok herhjemme fægte under vor frie Grundlov, men Tonen i Kampene der nede er langt bitrere og skarpere, Lidenskaberne voldsommere. De mangler den Ansvarsfølelse og det Udsyn, vi oftest finder her i Danmark. De forstaar ikke den Frihed, der hersker her, men de begriber, at de ikke er frie paa samme Maade, som man er det i Danmark.

Der er et meget stort socialt Svælg dernede mellem en lille Rigmandsklasse og et stort Antal Mennesker nærmest af Proletartypen.

Der er Storbønder og Arbejdere, men ingen Overgang, her i Danmark repræsenteret ved Husmændene.

Der har ingen kirkelig Rejsning været i Sydslesvig siden Pietismen Dage, og Spørgsmaalet er nu, om vi kan lære alle de Mennesker, der søger mod Danmark, at leve et Folkeliv, som det sker hos os.

Grænsespørgsmaalet afhænger nok af Udholdenheden dernede, men

det vigtigste er, om vort Folkeliv herhjemme er stærkt og rigt nok til at slaa igennem dernede.

Det er første Gang en folkelig Frihedsbevægelse rører deres Pande dernede, og jeg beder til, at I heroppe vil støtte os dernede ved Tillid, Sandhed og Kærlighed.

For hver Dag, I lever et rigt Folkeliv, hjælper I os — men for hver Dag, I ikke gør det, svigter I os. Gør ikke det! Lad os paa begge Sider af Grænsen give hinanden Haanden paa, at vi aldrig vil ophøre at elske det Danmark, der er Rammen om vort frie Liv som Danske.

Efter Sangen „Frihed er det bedste Guld“ holdtes en kort Pause, og derefter talte Valgmenighedspræst Rørdam Clausen, Odense, om

vore danske Mindedage.

Baade den 2. April, da Slaget paa Rheden stod, den 6. Juli, da Slaget ved Fredericia stod, har noget at sige vort Folk, fordi det da gjaldt noget. Da Frederik den 3. stod paa Københavns Volde og hellere vilde dø i sin Rede end flygte, da rykkede vort Folk ogsaa sammen og kæmpede i Flok.

Det samme saa vi herhjemme under Besættelsen. Da var der under Trykket skabt et Sammenhold paa lignende Maade, som vi har set det i Sønderjylland fra 1864 til 1920 og nu i Sydslesvig.

En af vore allerstørste Mindedage er 5. Juni, da vi fik vor frie Forfatning. Den maatte vi ikke kæmpe for, som de maatte i Frankrig, Tyskland og mange andre Lande — her blev der øvet Ret og Billighed over for Folket. Da Kravet kom, var det allerede opfyldt, og paa samme Maade var det faktisk, da Stavnbaandet blev løst. Der var heller ikke den Gang Kampe og Voldshandlinger — næppe nok et Krav fra de stavnsbundne — men fra Kongen og de styrende kom Stavnbaandets Løsning som en Gave.

Da i 1915 de danske Mænd ud fra Følelsen af, hvad der er Ret og Billighed, gav Kvinderne Stemmeret, skete det ogsaa uden Kamp.

Til Sammenligning tjener den Kamp, der blev ført i England, før Kvinderne der fik Valgret.

I de 104 Aar, der er gaaet, siden vi fik Grundloven, er vort Folk modnet, saa det nu er ganske almindelige Folk, der styrer vort Land. Erik Eriksen, Jørgen Jørgensen, H. C. Hansen for blot at nævne nogle af vore Ledere, er Mænd taget ud af Folket. De har — tænk — i vort eksamensglade Land ikke engang taget en Eksamen, og saa gaar det endda helt godt.

De begaar nok Fejl af og til, men det gjorde Professorerne, Embedsmændene og Godsejerne ogsaa, der styrede, før den almindelige jævne Mand kom til.

— Men paa vore Mindedage skal vi ogsaa huske, at vi somme Tider falder i Søvn. Vi var ikke vaagne hverken i 1801, i 1807 eller hin sorte Morgen d. 9. April 1940, og det skal være os en Lære, at dette ikke sker i Fremtiden. Paa samme Maade som vor kristne Tro giver os Styrke i svære Dage, saadan skal ogsaa vort folkelige Fællesskab, som der er Tradition for, give os Styrke i den daglige Gerning. Vi maa i det danske Folk sige vi og vort, og dette gælder ikke blot inden for de forskellige Erhverv og Klasser, men for hele Folket.

Den grundtvigske Vækkelse herhjemme bragte mange Mennesker til at besinde sig paa, at vi hører sammen og skal leve sammen i Fællesskabets Rigdom, og det har været lykkeligt for vort Folk.

— Nu fik vi altsaa vor nye Grundlov, men der findes ogsaa en anden Grundlov, der lyder: Som Mennesket saar, skal vi ogsaa høste. Dette kender vi ude fra Naturen, men det gælder ogsaa i det almindelige Liv Mennesker imellem.

Hvis vi saar god Sæd i vore Børn og vore Unge, da er der og-

saa skabt Betingelser for, at vi igen kan høste en god Sæd.

Vi maa leve og virke for det, der er værd at elske baade i Folkelivet og Kristenlivet, saa er Betingelserne til Stede for en rigere Udvikling for vort Folk ud i Fremtiden.

Begge de to gode Foredrag hilstes med varmt Bifald, og efter at Formanden havde rettet en Tak baade til Talerne og til Forstander Greve og hans Hustru, der gæstfrit havde stillet deres Skole til Raadighed, sluttede Mødet med Sangen „Saa længe Danmark har en Bøg i Skoven“.

Mange af Mødets Deltagere spiste nu deres medbragte Mad enten i Haven eller i Skolestuen, og om Aftenen fortsattes med en fornøjelig og vellykket Sammenkomst for Skolens tidligere og nuværende Elever.

Leder i Næstved Tidende den 6.6.1953:

Grundlovsdag og Grundlovsfester

Hver Tid har sine Opgaver og sine Mænd. Saadan var det, før det store Skæringspunkt, den frie Forfatning, passeredes, og saaledes er det efter. Saadan var det ogsaa i de store politiske Folkefester Tid i sidste Fjerdedel af forrige Aarhundrede, op gennem Firsernes og Halvfemsernes politiske Bølgebrus.

Disse store Folkefester paa 5. Junidagen havde deres Opgave og deres Mænd. Opgaven bestod først og fremmest i dette: at holde Kravet om 5. Juni Grundlovens Generehvervelse friskt og levende. Det var paa denne Kile, man drev paa den Tids Grundlovsfester, indtil det politiske Systemskifte i 1901 kom. Da var de store Grundlovsfester Opgave løst, nu da Sagen var lagt i gode Hænder, og da kunde denne Form for Grundlovsfester Trin for Trin glide over i Historien.

Syv Aar efter Systemskiftet kunde Indenrigsminister *Sigurd Berg* gennemføre sin store kommunale Valgretsreform af 20. April 1908. Den ophævede de kommunalpolitiske Privilegier, der var indført i Grundloven ved Revisionen af 1866. Samtidig fik alle Kvinder Valgret og Valgbarhed med Mændene, og Valgretsaldere blev sat til 25 Aar.

Det var en Reform af en betydelig Rækkevidde, baade i Bredden og Dybden.

Atter syv Aar senere, 5. Juni 1915, kom den anden store Reform, der ophævede alle de politiske Privilegier, der i 1866 var knyttet til Landstinget, Rub og Seb. Samtidig fik Kvinderne lige Valgret og Valgbarhed med Mændene, og Valgretsaldere nedsattes fra 30 til 25 Aar.

Det var den anden store Reform, der satte Prikken over „i et“

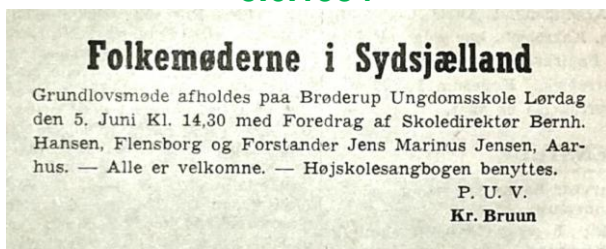
med Hensyn til 5. Juni Grundlovens Generehvervelse. Nu var det sket. Det blev Ministeriet Zahles Navne, der kom stil at staa under den generehvervede Grundlov; men det var i det væsentlige paa Ministeriet Klaus Berntsens Grundlovsforslag af 23. Oktober 1912, at den generehvervede Grundlov blev opbygget. Det er et Punkt, man ikke skal glemme.

De store Grundlovsfester løste deres Opgaver og gik over i Historien, og 5. Juni Grundloven er sat paa den Plads, der tilkommer den. Det er Svaret paa Spørgsmaalet, hvorfor disse Grundlovsfester i Storstil ikke gentages, og hvorfor de ikke blev gentaget i Gaar i stort Tal ud over Landet. Hver Tid har sine Opgaver, der veksler med den Tid, der aldrig staar stille. Det skal den heller ikke. Stilstand og Stillestaaen er det samme som Tilbagegang.

Statsminister Erik Eriksen udtalte under Forberedelserne til den ændrede Grundlov, at blev den gennemført, skulde der hverken plantes Grundlovsege eller bekostes Sølvskrin til dens Opbevaring. Det skulde der ikke, mente Statsministeren, fordi denne Grundlovsreform i sin Rækkevidde ikke kan sidestilles med den Reform, der gennemførtes i 1915. Heri har Ministeren Ret. Men naar der denne Gang var mere Stilhed om den fuldbyrdede Grundlovsfornyelse end i 1915, maa Stilheden ikke mistydes.

Det var en Form for Stilhed, der rummede en god Portion Tilfredshed med det opnaaede Resultat. Derom var de Tusinder af Flag, der i Gaar vajede højt fra Stang ud over Landet, paa Land som i By, et af Vidnesbyrdene.

5.6.1954



Næstved Tidende 1.6.1954

Præstø Avis den 8.6.1954:

Nu er det Plovtid og Grotid i Sydslesvig

Gid det ogsaa maa blive Høsttid — Skoledirektør Bernhard Hansen, Flensborg, og Forst. J. M. Jensen, Aarhus, ved Grundlovsmødet paa Brøderup Ungdomsskole.

UDVALGET for Folkemøder i Sydsjælland holdt Lørdag Eftermiddag Grundlovsmøde paa Brøderup Ungdomsskole, og den hyggelige, velholdte Have med de nordiske Flag vajende dannede den smukkeste Ramme om Mødet.

Vejret var ideelt, men Pinse-lørdag er naturligvis ikke nogen særlig god Mødedag, og derfor blev Besøget ogsaa lidt mindre end de senere Aar, men der var dog alligevel 300 fremmede samt Skolens Elever, Lærere og Personale samlet omkring Talerstolen, og fra denne lød der alvorlige, gode og vækkende Ord baade i national og folkelig Retning.

Formanden for Udvalget, Red. Kr. Bruun, Præstø, bød velkommen, og efter Sangen „Skal atter vi Foraars naa“ talte Skoledirektør Bernhard Hansen, Flensborg, om

Forholdene i Grænselandet.

Skoledirektøren indledede med at takke de mange i Sydsjælland, der tager imod de sydslesvigske Feriebørn, og udtalte derefter:

— Efter 1933 tog Førerstaten Overhaand nede hos os, og vi har faktisk kun os selv eller rettere det tyske Folk at takke derfor, for det var Folket selv, der igennem Stemmeafgivningen gav Hitler Magten.

Men Førerens „Tusindaarsrige“ blev kun 12 Aar gammelt, og derefter begyndte Danskheden for

Alvor atter at spire frem dernede.

I Øjeblikket er der alene i Flensborg 11 danske Skoler med 4000 Elever, og ud over Sydslesvigs Land, helt ned til Rendsborg er der Skoler med danske Elever.

Sydslesvig er ikke blot Mindernes Land, men det er den levende Danskheds Land.

I Aarhundreder maatte man ganske vist dernede afskrive nordisk Aands- og Kulturliv, og der kommer let noget skæbnetungt over et Folk, som stadig maa afskrive noget.

Mange var derfor ogsaa paa Vagt og forstod ikke, at det kunde være rigtigt, da det i 1920 viste sig, at den syge sønderjydske Befolkning stadig holdt fast ved Danskheden.

— Det var dog rigtigt, men efter den Tid havde det været nemmest for Befolkningen i Melleslesvig — i Flensborg og Egnen Syd paa — om den havde affundet sig med, at nu hørte dette Land til Tyskland i Fremtiden.

Og saa blev der alligevel i de Aar saaet et Korn i Mulden — et Korn, der groede og senere bar Frugt. Duborgskolen blev startet, og trods strenge Kaar holdt baade Børn og Forældre ud. Det var svært i Krigens og Hitlertidens Aar og sværest vel at holde Mindehøjtideligheder paa Skolen for 125 af vore gamle Elever, som aldrig vendte tilbage fra Slagmarkerne og Fangenskabet.

— Men trods disse Aars Oplevelser holdt de ud dernede

og der er Grund til at beundre deres Trofasthed mod dansk Kultur og Folkeliv.

I Angel og Friesland, hvor in-

Taler 1: Skoledirektør **Bernhard Hansen**, Flensborg

<http://www.graenseforeningen.dk/leksikon/q/all/6294>

Taler 2: Forstander **Jens Marius Jensen**, Aarhus (tidligere Brøderup højskole)

298 betalende voksne deltagere a' 2,00 kr.

gen for Aar tilbage havde ventet at finde Danskhed, oplever vi i Dag det Under at møde det danske Fællesskab i Sogn efter Sogn. De betjener sig her de fleste Steder af det tyske Sprog, og de bor jo i en tysk Stat, men alligevel sender de deres Børn i dansk Skole, for de vil, at disse skal opdrages i dansk Folkeliv og lære dansk Sprog.

Den danske Sprogsjæl lever dernede,

og naar den danske Skole i Sydslesvig har saa let ved at finde sproglige Veje, skyldes det, som baade unge og ældre ofte har sagt, at **Danskheden er deres Hjertesprog.**

Taleren skildrede Tysklands Forhold gennem de senere Aar-tier og sagde derefter:

Bismarchs „Jern og Blod-Aand“ blev drevet ud i 1918, men da der ikke var noget at sætte i Stedet i den tyske Folkesjæl, kom den onde Aand sammen med 7 andre onde Aander i Hitlerismens Skikkelse tilbage og tog Bolig i Folket.

I 1945 blev disse onde Aander ogsaa drevet ud, og Spørgsmaalet er saa, om vi denne Gang har noget andet at sætte i Stedet.

Mon dog ikke det danske og grundtvigske Folkesyn og Folkeliv nu skulde have en Mission i hvert Fald i Sydslesvig i de kommende Aar. Det er jo Plovtid og Grotid nu. Vi har saa Lov til at haabe, at det ogsaa engang bliver Høsttid.

Man sang „Bladet i Bogen sig vender“, og efter en Pause talte Forst. J. M. Jensen, Aarhus, over Emnet:

Vi er Landsmænd — trods alle Skel.

Det folkelige, sagde Forstander Jensen, er det, vi er fælles om bag Skillelinierne. Det var det, der følte i 1864 i hele det danske Folk og igen den 9. April 1940 og i Maj 1945.

Det folkelige er Følelsen af Samhørighed med vort Folk i Fortid og Nutid. Man taler om det, som noget der hører en bestemt Kredse og en bestemt aandelig Strømning til, men det at være folkelig kræver ogsaa, at vi ikke lukker os inde, men at vi mødes med andre Kredse.

Nogle har den Indstilling, at de alene har den rette folkelige Forstaaelse, og at denne ikke findes hos andre, men jeg vil paa-staa, at disse Mennesker netop ikke er folkelige paa den rette Maade.

Der findes jo Skel mellem Grundtvigianere og Missionsfolk, mellem Socialister i Byen og Bønder paa Landet, men vi maa lære hinanden bedre at kende, saa disse Skel udslettes, og i de folkelige Kredse her ude paa Landet, hvor Grundtvigs Tanker særlig har levet, skal man passe paa ikke at tro, at man der ejer den eneste rette Folkelighed.

Efter nogle Citater af Biskop Berggrav om Bondens og Byboernes Kultur fortsatte Forstander Jensen:

— Den danske Folkeand rorte svagt paa sig under den første

Verdenskrig, og under den anden Krig mærkedes den folkelige Samhørighed baade paa Land og i By, men hvor skulde ogsaa Folkeligheden mærkes stærkt, om ikke i Grundtvigs Fædreland. Hans Paavirkning i Sang og Tale var saa stærk, at der stadig i vort Folk er folkelige Rørelser, som ikke findes i noget andet Land.

Vi er ganske vist forskellige, og det er maaske godt. Vi skal ikke nære Illusioner om, at for Eks. de kirkelige Retninger vil gaa op i en højere Enhed, men vi skal, som nuværende Biskop Baun engang sagde, se indenfor hos hinanden, og vi vil da sikkert opdage, at de andre ikke har det saa ondt, som vi gik og troede. Naar vi kommer ud mellem andre Folk, reagerer vi omtrent ens, enten det er Folk fra K. F. U. M. og K., fra det grundtvigske Ungdomsarbejde eller fra F. D. F. Missionsmanden, der kommer f. Eks. her paa Skolen, vil dog nok savne Talen om Omvendelsen, og naar vi kommer i Missionshusene, vil vi der finde Talen for stærk, men kommer vi sammen og taler sammen om Tingene, vil vi snart opdage, at meget forener, selv om adskilligt vil være forskelligt, fordi vi af

Naturen er meget forskellige. Taleren omtalte nogle af Forskellighederne mellem grundtvigsk og Indre Missions Ungdom og fremhævede, at det vilde være lykkeligt, om de, der hørte til levende folkeligt vakte Kredse, ikke afgrænsede sig til deres egne Forsamlinger. Skulde vi holde sammen som Folk, maatte vi holde sammen paa Trods af Skellene — og ved at lære af hinanden kunde mange af Skellene sikkert ogsaa udslettes.

Begge de to gode Foredrag hilstes med varmt Bifald, og Formanden takkede de to Talere, omtalte kort Grundlovsdagens Betydning og rettede ogsaa en Tak til Forst. Greve og Hustru, der gæstfrit stillede Skolen til Raadighed for Mødet.

— Om Aftenen gav Everdrup Kor- og Musikforening en smuk Koncert, og Dagen sluttede derpaa med Elevsammenkomst.

5.6.1955

Folkemøderne i Sydsjælland

Grundlovmøde afholdes paa Brøderup Ungdomsskole Søndag den 5. Juni Kl. 14,30 med Foredrag af Valgmenighedspræst C. Barfod Petersen, Sdr. Næraa, og Forstander Vagn Fenger, Den internationale Højskole ved Helsingør. Alle er velkomne. — Højskolesangbogen benyttes. — Om Aftenen Koncert af Everdrup Kor- og Musikforenings Orkester. Derefter Elevsammenkomst.

P. U. V.
KR. BRUUN.

Næstved Tidende 31.5.1955

Taler 1: Valgmenighedspræst **Clemens Barfod Petersen**, Sdr. Næraå

Taler 2: Forstander **Vagn Fenger**, Den internationale højskole, Helsingør
[http://www.rosekamp.dk/Kraks_BB_1957/f.htm#F_ENGER Vagn forstander](http://www.rosekamp.dk/Kraks_BB_1957/f.htm#F_ENGER_Vagn_forstander)

330 betalende voksne deltagere a' 2,00 kr.

Næstved Tidende den 6.6.1955:

Kirken og Kristendommen har ikke spillet fallit

Men mange, der hævder dette og ynker Præsterne derfor, glemmer, at de selv har et Medansvar for, at alt ikke er saa godt som det burde være.

Præsto.

Grundlovmødet, der Søndag Eftermiddag holdtes paa Brøderup Ungdomsskole efter Indbydelse af Udvalget for Folkemøder i Sydsjælland, var begunstiget af det dejligste Vejr, og der var da ogsaa samlet ca. 450 Tilhørere omkring Talerstolen i Skolens smukke Have. Der blev holdt to gode Foredrag, og om Aftenen gav Everdrup Kor- og Musikforenings Orkester en udmærket Koncert, hvorpaa der sluttedes med en fornøjelig Elevsammenkomst, saa fra først til sidst blev det en god Dag. Man sang Mads Hansens Grundlovssang „Saa længe Danmark har en Bog i Skoven“, og efter at Formanden for Udvalget, Red. Kr. Bruun, Præsto, havde budt vekommen, talte Forstander Vagn Fenger, „Den internationale Højskole“ ved Helsingør, om „Den danske folkelige Kultur i Forhold til Udlandet“.

En hel Mængde af vor folkelige Kultur regner vi for Selvfølgeligheder, sagde Forstanderen, men saadan er det ikke for Udlændinge. De fæstner sig ved adskillige Ting, som vi ikke tænker over.

Vore Hjems Standard er gennemgaaende langt højere, end man har det i de fleste Lande, og en engelsk Minearbejder, der havde et Ophold paa Røding Højskole og derfra besøgte en Række danske Hjem, sagde rent ud, at det var Løjer. Han mente, at det var Forevisningshjem, han blev præsenteret for, men efterhaanden blev han overbevist om, at de danske Hjem havde en høj Standard.

— Omgangsformen baade paa Arbejdspladser og andre Steder er her mere ligetil end i andre Lande, og det viser, at Demokratiets sande Aand er trængt igennem hos os.

Ligheden imellem Mennesker er langt større her i Danmark end i andre Stater.

— Men hvis Udlændinge beundrer vort Land, og mange af dem gerne vil slaa sig ned her, saa ser de ogsaa Skavankerne ved vort Samfund. De peger paa de mange Selvmord og paa de mange Skilsmisser, og de forstaaer ikke, hvorfor det er saaledes.

Vi havde paa Skolen sidste Vinter 15 indiske Landbrugskonsulenter, som senere skulde tilbage til deres Land for at bygge dette op.

De og mange andre møder med en Begejstring og Tro paa Fremtiden — endvidere med en Arbejdsiver, som vi savner her hjemme.

Mange af vore unge savner et Maal, og har de et, er det ofte et materialistisk Maal.

De synes, at alt er gjort herhjemme, og der er kun lidt Polering og Filing tilbage. Derfor falder de tilbage til det materialistiske, idet Polering og Filing ikke kan begejstre dem.

Der ligger en Opgave for os til at lære de unge til at kende sig selv og til at beskæftige sig med det indre Liv, saa det hele ikke drukner i det materielle.

Men de maa ogsaa lære at interessere sig for Udlandet og de Problemer, der møder os derfra.

For unge Danskere ligger der en Opgave i at være med til at ophjælpe de mange underudviklede Lande.

Og gør vi det ikke, sker Paa-virkningen fra Kommunismen eller den amerikanske Kapitalisme.

Derfor er det absolut nødvendigt, at Opbygningen og Paa-virkningen sker fra vore demokratiske Lande. Hvis vi er med til det Arbejde, er vi ogsaa med til at beskytte og værne vor egen Kultur.

Men før de unge rejser ud, maa de være rodfæstede i vor egen Kultur, ellers kan de ikke give det rigtige fra sig.

— Skal vi have nye Maal, skal vi sikkert hente mange af vore Impulser fra Udlandet paa samme Maade som Grundtvig i sin Tid blev inspireret af England.

— Det vilde være sørgeligt, naar vi fejrer Grundlovsdagen, om vi da maatte sige, at vi ingen Maal havde mere. Derfor gælder det om, at vi selv, der er i den modnere Alder, sammen med vore unge, sætter os Maal ud over det materielle Maal, der kan være med til at højne det indre Liv.

Man sang „Vort Land er kun en lille Bid“, og efter en kort Pause holdt Valgmenighedspræst Clemens Barfod Petersen, Sdr. Næraa paa Fyn et folkeligt kristeligt Foredrag, der nærmest koncentreredes omkring Emnet: „Er Kirken og Kristendommen spillet fallit?“

Pastor Barfod Petersen sagde blandt andet: Mange Mennesker gaar i Dag, og ynker Kirken, fordi de mener, at den efterhaanden kun er en tom Skole, der ingen Betydning har.

Kristendommen har spillet fallit, fordi den ikke har formaaget at forandre Mennesker, siger disse Medborgere, og de tænker ikke paa, at de ogsaa selv maa have et Medansvar.

De ynker kun Præsterne og synes, det er dem, der har Ansvar for hele Udviklingen.

— Nu kan vi jo godt indrømme og vil ogsaa gerne gøre det, at alt ikke er saa godt, som det burde være, men samtidig maa vi da være klar over, at mange af vore sociale Forhold er langt anderledes end i de hedenske Lande. Medmenneskeligheden, Friheden, Ligheden og Broderskabet har i høj Grad Rødder i det kristne Budskab, og vi vil gerne tro, at naar Folk ikke her faar Lov at ligge og dø paa Gaden, uden at nogen bekymrer sig om det, saaledes

som det f. Eks. sker i Indien, da er det Kristendommen, der har haft sin Betydning.

Vi kan godt paa denne Grundlovsdag sige,

at det kristne ikke har spillet i den Grad fallit, som mange mener. Hos os lever Begrebet Næste, og det har vi fra Kristendommen.

Det lever maaske ikke stærkt nok, men det lever dog.

Vi har ogsaa en kristen Moral, der er udtrykt i Ordet: Du skal elske din Næste, som dig selv. Vi handler maaske ikke nok efter det, men det er der, og vi mindes om det stadigvæk.

— Alt dette er, kan man maaske sige, den menneskelige Side af Kristendommen, men tog man det ud af Folkelivet, vilde dette blive saa meget meget fattigere.

Mange siger saa til os Præster, at hvis vi skar alt det overnaturlige som Jesu Fødsel, hans Opstandelse og Himmelfart væk og kun talte om Jesus som det store Menneske, saa vilde det gaa meget bedre.

Er det ikke underligt, at det ofte er de samme Mennesker, der siger det, som de der taler om Kirkens og Kristendommens Fallit. Fulgte vi deres Raad, saa havde netop Kristendommen spillet Fallit, men det har den ikke.

— Hvis vi kunde stille Jesus over for de Spørgsmaal, som vi Præster ofte faar, da vilde han sikkert indrømme, at det ikke var godt nok, men selv om det ikke gaar saa godt, opgiver han os ikke. Han rakte os sin Haand, og hans Budskab var ikke særlig rettet til de store og rige i Aanden, men til de smaa og fattige.

Han tager ikke sin Haand til sig — den er stadig udstrakt til os. Hans Hovedærinde var at forkynde Ordet for de fattige. Han er stadig Trøst, Godhed, Kærlighed, og saa længe Mennesker er tynget af deres Synd, har Ordet en Opgave, selv om der ikke er synlig Fremgang.

Det er stadig nødvendigt at forkynde, fordi Mennesker har Brug for Forkyndelsen. Kirken og Kristendommen har ikke spillet fallit, og det vil heller aldrig ske.

— Begge de to gode Foredrag, der hver paa sin Maade havde noget at sige Tilhørerne, hilstes med varmt Bifald, og efter at Red. Bruun havde takket de to Talere og tillige havde takket Forstander Greve og hans Hustru for sædvanlig god Modtagelse og Gæstfrihed paa Skolen, sluttede Mødet med Sangen „Frihed er det bedste Ord“.

Mange af Mødedeltagerne spiste nu deres medbragte Mad og hørte derefter i Gymnastiksalen Everdrup Kor- og Musikforenings Orkestres udmærkede Koncert, hvorpaa der sluttedes med Elevsammenkomst.